

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

ב.

עין משפט נר מצוה

קמה א ב ג מוי פין
מהל' מעשה
קדנות הלכה כג:

שיטה מקובצת

אן ומתני דקתני מליקתו כשרה כשהחזיר: א ואידי דהנא רישא כשר בשחיטה ופסול במליקה תנא נמי ופסול בשחיטה ופסול במליקה: ב ודקתני כשר: ג והקריבו הכהן אל המזבח ומלק וכו' וכו' תעלה: ד וכו' קוצץ ויורד: ה גב ג'א וה' קוצץ וכו': ו וגמר רוב מליקתו שם דאי עבד: ז אלא מדי' ור' אלעזר הקפר אמרה: ח דאידידו בחלושין דלא רבנא וכן תימא דקאמר בסמוך הא דתני אין עיקור וכו' לא אמרן אלא למי' דאין שחיטה לעוף מן התורה נתי נמי דכיון דהבר שררה ומפרקת: ט ובשרה ומפרקת חשיב טרפה והא דנקט בהבבלי: יא כדמובח לקמן מה שהבאתי מפי שני אלא כלומר:

רבינו גרשום

א"ר ינאי יקבלו הרובין את השוחטין שאומרי' אף מחזיר ומתניחין בדלא אהדר שכן מצונו כשר בשחיטה ופסול במליקה דקתני כשר וכו' וכשר למעוטי מאי שחיטה שר' בשחיטה מאי לאו למעוטי שאינו מחזיר סימני' לאחורי העורף ושוחט כלומר שאינו שוחט מחזיר הצואה וזו כשר במליקה לאחורי הצואה וזו היא שאמרן כשר במליקה פסול לא למעוטי שן וצפורין כלומר דשן וצפורין פסול בשחיטה: ז שן וצפורין הדיא קתני להו חזון מגול קציר והגמרה והשני' והצפורין וכו' למעוטי מולך ומביא וכשר בשחיטה ופסול במליקה: ח למעוטי מאי שחיטה: ט עיקור סימני' כלומר דבשחיטה פסול ולמליקה כשר: והתני רב יחזקאל אין עיקור סימני' לעוף כגון דנקט מראשו כו' כלומר דלא שבר המפקד' ממש במליקה אלא כגון דנקט מראשו והגרים ואויל עד דמטא תתא וכדור הונא אמר רב אשי וכו' כלומר בשחיטה כך במליקה:

א) נראה למפרש דר' ינאי פליג על הא דאמרי הרובין דמתני' דכלא אהדר דמשמע דמתני' סימני' לאחורי העורף ותחת כשר וע"ז הוכיח מתני' דפסול ואכן אפשר להגיה בדברי רבינו בכ"מ שמתני' לשון שחיטה י"ל לשון מליקה ומקום מליקה י"ל שחיטה וכו' י"ל עולה פירושו מקום כפישי'.

לא למעוטי שן וצפורין. מה שהקשה בקונטרס לאותן שמפרשים דאידידו בתלושים וז"ל שייך למפרך תנינא מנצריהא אלא אם כן שניה במשנה נראה דלא קשה דהא נמי שמעינן ממתני' צבחים צפרק חטאת העוף (דף סה.) דמתן מלק צכין מטמא צבחים אצית הצליעה אלמא תלוש פסול

במליקה ומיהו קשה קושיל אחרת שהקשה דה"ל למימר למעוטי תלוש והוי כל תלוש בכלל וא"ת ולפירשו דאידידו צמחצבין היחך שן כשרה במליקה הא צני ימין דמלק צמחצבין פסול דמתן צפרק חטאת העוף (ג"ס סה) וי"ל דלא נקט שן שיהא שן כשרה למליקה אלא כלומר דלא מיפסל מטעם מחזיר כמו בשחיטה ועי"ל דשמאל גרע משן כדאשכחן לענין חלימה דלמרינן צפרק מלות חלימה (ב"מ דף קה.) דגידמת חוללת בשנייה וצירושלמי משמע דחלימה צני ימין דלמרינן צירושלמי כיצד היא עושה מתירתו צימין ותופסתו צמחצבין וגוררתו צימין כדי שיהא חלימה צימין והתרה צימין ושמה אין כל כך ראייה דלמא ליכא עיובא צימין אלא לכתחלה צני ימין והוא הדין אם חללה צמחצבין למעוטי דורס כשרה והא דלא קאמר למעוטי דורס דכשר למליקה ופסול לשחיטה משום דהדיא קתני לה גזי שחיטה צפ' צ' (לקמן ז.) דפסולה דמתן אם המין את הראש צבת אחרת פסולה ואי אשמעינן דכשר במליקה א"כ ה"ל למתני אפכא פסול בשחיטה כשר במליקה דהוה משמע שפשוט לנו בשחיטה מאי לאו למעוטי שאינו מחזיר סימני' עיקור סימני' לפירוש הקונטרס) דעיקור סימני' הוי טרפה תימה אמאי אצטרך לאשמועי' דכי היכי דעיקור פסול בשחיטה פסול נמי במליקה מאין היה לנו להכשיר במליקה יותר מבשחיטה והלא מלק ונמנא טרפה פסול לכולי עלמא

אלא דפליגי צבחים צפרק ט (קדשי קדשים) (דף סה.) אי מליקה מטרתה מטומאת נבלת עוף טהור או לאו וכן תימה לרביא צר קיסי דקאמר לא אמר רמי צר יחזקאל אין עיקור סימני' לעוף אלא במליקה ולא בשחיטה מאי שן דנקט עיקור מכל שאר טריפות וכן תימה דקאמר בסמוך ט (י"א) אלא למי' אין שחיטה לעוף מן התורה אין עיקור ט (אבל למי' יש שחיטה לעוף מן התורה יש עיקור) היאך תלוי זה צוה מ"מ הוא אסור משום טרפה דמה לי טרפה זו ומה לי טרפה אחרת דכיון שנטרף העוף שז אין מעויל לו נחירה אלא להוציא מידי נבלת לאין דאמר אין שחיטה לעוף מן התורה כדמוכח בריש השוחט (לקמן כה.) אבל לדברי הלכות גדולות אחיא כולה סוגיא שפיר דלא הוי טרפה על ידי ט שחיטת סימני' ולהכי קאמר אילימא למעוטי עיקור סימני' כי היכי דהלכתא גמירי לה לזין השחיטה מועלת שם אף על פי שאינו נטרף צכין כמו כן במליקה שז אינו נמלק אף על פי שאינו טרפה והא תני רמי צר יחזקאל כו' ופליג אהיא דנשמטה הגרגרת כדפירש בקונטרס אבל אהך דתני לוי' כל טרפות שמו חכמים צבהמה כנגדו צפון לא פליג דאפילו צבהמה אינה טרפה צכין אבל לפירוש הקונטרס פליג נמי אלוי ויחא השתא דרביא צר קיסי וכולה סוגיא:

לא אמרן אלא למי' אין שחיטה לעוף מן התורה. אין להקשות לריייה היכי משכחת נבלת עוף טהור דמטמא צבחים אצית הצליעה דנהי דלא צני שחיטה נחירה מיהא צני צסימני' כדמוכח לקמן בריש פרק צ' (דף כה.) דקאמר מלק צכין מטמא צבחים אצית הצליעה ואי אחרת אין שחיטה לעוף מן התורה י"כיון דתבנ שדרה ומפרקת הוה טרפה מיהני לה סכין לטהרה מידי נבלת אלמא סימני' דוקא מטרינן אלושדרה ומפרקת חשיב טרפה ו'השתא ט (משכחת נבלת עוף טהור כשחתך שדרה ומפרקת ורוב צפר קודם שהגיע לסימן) מיהני ליה סכין לטהרה מידי נבלת והא דנקט בהתכלת (מנחות מה.) גזי נבלת וטרפה לא יאכלו הכהנים דאצטרך קד"א הואיל ואשתרי מליקה גבייהו אשתרי נמי נבלת לאו דוקא דנבלת לא הוי כדמוכח לקמן י"אוכמו שהצבתי מפרק צ' (לקמן דף כה.) אלא כלומר טרפה וקרא נקט נבלת אגב טרפה:

ואי ס"ד מחזיר דוקא. ומתני' דקתני אומליקה כשרה צשהחזיר קמיירי דאי לא מחזיר פסולה שוחט אמאי פסולה מאי שנה עורף מנדדן אלא לאו ש"מ אף מחזיר קאמרי ומתני' דכלא אהדר ולא הוה מתני' לא תיובתייהו ולא סייעתייהו: יקבלו הרובין את שוחטין. הנערים בני ר'

חייא: למעוטי מאי. אי משום דעורף פסול בשחיטה וכשר למליקה וואר כשר לשחיטה ופסול במליקה הא תנא ליה: לאו למעוטי חורס סימני'. דכשר בשחיטה ופסול במליקה ואידי דתנא' כשר בשחיטה ופסול במליקה תנא נמי כשר במליקה ופסול בשחיטה: לא למעוטי שן וצפורין. ומשום סיפא נקט לה כשר במליקה ופסול בשחיטה למעוטי שן מחזרת וצפורין מחזרת דפסולה בשחיטה והכי קאמר כשר במליקה כגון צפורין מחזרת פסול בשחיטה וכיון לאשמועי' צפורין הוא הדין לזן דטעמא משום מחזר הוא ואידי דתנא סיפא תנא נמי רישא: שן וצפורין דהדיא תנא להו. לעיל (דף טו.) צמתני' חזן ממגל קציר והמגירה והשיני' והצפורין ואוקמינן ו'ת. צמחצבין. ואית דמפרשי דמרישא ממעט שן תלושה וצפורין תלושה דכשר בשחיטה ופסול במליקה ולא הוה דא"כ למה הוזכר שן וצפורין לימא הכי למעוטי תלוש דפסול במליקה אלא תלוש לאו מילתא היא דנימא כשר בשחיטה ופסול במליקה דהא צמחצבין לא מיקריא מליקה ואפי' מליקה פסולה לא מיקריא דהא פירש לן קרא במליקה צעמנו של כהן היתה וצבלי לא מיקריא מליקה דלא אשכחן כבלי דמיקריא מליקה ונלח תימרה דמליקה צעמנו של כהן דתניא בשחיטת קדשים צפרק קדשי קדשים (וצבחים דף סה.) והקריבו הכהן אל המזבח וכו' תעלה על דעתך שזר קרב גזי מוצח אלא מגיד שלא תהא מליקה אלא צעמנו של כהן ולההוא ליטמא פריקין שן וצפורין דהדיא קתני

להו צבורת כהני' כדפרישית והא נמי לימא דלא פריקין צבחים דהדיא קתני לה אלא א"כ שניה צמחצבין דרוב צריימות צבורת כהני' ושצבוספתא שחאום חכמים צמחצבין ולא פריקין הכי אלא היכא דקתם צמחצבין תרי זמני או צחד מסכתא או צתרי: למעוטי מולך ומציא. דכשר בשחיטה ופסול במליקה ומשום רישא נקט לה ואידי דתנא רישא תנא סיפא: הניחא למאן דאמר כו'. פלוגתא דרב הונא ז' ורבה י' לקמן צמחצבין וע"ז: סברי לה כ"ד פסול. ומוקמינן למתני' למעוטי מולך ומציא: קוצץ ויורד. דלא הולכה והוצאה: ג"ס כו'. דכל כהה דלא ממעט קרא צמחצבין צמחצבין סכין וואר כי עבדי מליקה בשחיטה טפי עדיף: אמר שמואל כל הכשר כו'. שמואל לאו בהלכות שחיטה איירי דא"כ איכא למפרך טובא דאי סבר מולך ומציא במליקה פסול הא איכא מולך ומציא דכשר בשחיטה ופסול במליקה ואיכא תלוש ואי קצבר מולך ומציא במליקה כשר י"אכל שכן קוצץ ויורד כדאמרין קשיא סיפא דדייקין הא פסול פסול והא איכא קוצץ ויורד דפסול בשחיטה וכשר במליקה אלא שמואל צבכשר מקום שחיטה קא מיירי כל מקום הראוי צבואר לשחיטה ראוי למליקה לעומתו מאחוריו צמול עורף: ופריקין הא פסול פסול. דעל כרחין שמואל משום הך דיוקא נקט לה דאי משום היא גופה לאשמועינן דכל מול העורף כשר למליקה הא צבדיא תני לה צמתני' אלא שמואל פסול אחא לאשמועי' ולמעוטי מאי דכיון דפסול בשחיטה יהא פסול במליקה למעוטי למעלה מן הולאר דפסול במליקה לא אצטרך דהיינו עורף ממש וצבדיא כתיב ממול ערפו ולא ערפו: אילימא למעוטי סימני' שנטרף. דכיון דאין אותו צואר כשר לשחיטה אין עורף כנגדו כשר למליקה: והא סי רמי. דלפי שחיטה כשר: ראשו פשיטא. קרא דהדיא כתיב: שיפוי ראשו. משהתחיל הראש לשפע ו'ואי נמי שיפע מליקתו: והגרים ואזל עד דמטא ספאי. לסימני' נגד מקום שחיטה וגמר מליקתו שם דאי עזר רובא צביפוי הראש דהיינו עורף ממש לא אינטריכא ליה לשמואל דהא מול צבדיא כתיב אלא מיעוטא הוא דעזב תמס ואשמועי' שמואל דכי היכי דמיפסלא שחיטה משום התחלת אותו מקום וכדבר הונא כו' אף על גב דרובא צמחצבין שחיטה מיפסלא נמי מליקה: למי' אין שחיטה לעוף מן הסורה. אלא מדברי סופרים. ורבי אלעזר אמרה צפרק השוחט (לקמן דף כה.)

א) לעיל י"ט. ב) לקמן כ: גכ. פה: קדושין ע"א. מיר כט. לעיל ד. ד. א) ויקרא א'. ד) ז"ל ורבה. ט) כ"ט. א' שחיטה. ו) ז"ל דבר אהד"ו. ז) כ"ט. א' הוא נמי. ח) לעיל ט. ט. ט) ז"ל שחיטת העוף. י) כ"ט. א' לקמן ז"ל שמוט. י) לקמן ט. ט) ס"א פ"א ר' רביעין.

תורה אור השלם

1. ודביא אהם אל הבזון והקריב את אשר לזבאת ראשונה וקלק את ראשו ממול ערפו ולא יבדיל: ויקרא ה ה

הגהות הב"ח

א) תוס' ד"ה אילמא וכו' דקאמר צמחצבין לא אמרן אלא למי' אין שחיטה לעוף מן התורה אבל למי':

הגהות מהר"ב

רנשבורג

א) ת"ח לא אמרן וכו' ובשדה ומפרקת חשיב טרפה. ג"כ כהן הסי' ואח"כ מה"ד מיהני ליה סכין לטהרה וכו' ושייך צמחצבין אגב למי':

מוסף רש"י

הגרים שלישי. תמילה שהתחיל לשחוט תעלה מן הטבעת ושחט רוב אחרון במקום שחיטה. פסולה. דלימא חיותא של צבהמה צבוי סימן הוא ובשחטך רוב הסימן לא נחתך אותו הובז בשחיטה (ע"ד י"ט.) למי' אין שחיטה לעוף מן התורה. ואפילו תמורה שבעל פה מהלכה למשה מסיני אין לו, אלא מדברי סופרים, ואין נבלת עוף קרייה נבלה אלא אם כן מתה מאלה על ידי הנהגה צבהמה על ידי סימני'. אבל נחירה או עיקור סימני' כשר בו (לקמן כו.) ליק' מוסף את דמי, שפיהה צמחצבין (דושי' ע"א.)